

REVISTA PRONTO
Grandes noticias de los famosos en 2018

CINCO DÍAS
En qué invertir en el nuevo año

TÁBOA REDONDA
Un icono judicial contra Trump

XENTE DE AQUÍ
Todas las fotos de los actos sociales

HOY ESCRIBEN Carmen Uz, Miguel Olarte, Campo Vidal, Martín G. Piñeiro, Jenaro Castro

ES DOMINGO 2 LUGO 5 COMARCAS 11 GALICIA 19 OPINIÓN 24 ESPAÑA 28 MUNDO 31 ECONOMÍA 41 VIVIR 45 DEPORTES 54 CLASIFICADOS 60 ESQUELAS 64 EL TIEMPO 71

EL PROGRESO

DIARIO DE LUGO DESDE 1908 | Año 110 | Número 36.281 | Domingo 30 de diciembre de 2018 | Precio 2,20 €

EL BREOGÁN SE REFUERZA CON EL ALA-PÍVOT SERBIO TADIJA DRAGICEVIC

El sustituto de Jordan, que disputa hoy su último partido con los lucenses, podrá debutar el 6 de enero ante el Gipuzkoa > 55

NOVO CINEMA

ESDOMINGO Una excepcional generación de creadores instaurationa una marca gallega en el séptimo arte. El éxito de Oliver Laxe en Cannes fue el trampolín desde el que despegaron otros realizadores > 24

ZEITUN FILMS

EN UN MINUTO

OS ANCARES Más de 400 personas participaron en 42 talleres de la Diputación para poner en valor la reserva de la biosfera > 12

GALICIA Las siete grandes ciudades mantendrán congelados los precios y las tasas municipales en el año que comienza > 19

LALÍN Fallecen dos hermanos en un accidente de tractor > 22

CATALUÑA La cárcel y el exilio dificultan las relaciones entre los dos socios del Govern > 28

MUNDO Egipto mata a 40 terroristas tras el atentado de Guiza > 31

Nosotros ponemos la cena, tú trae la ilusión y recuerda que **Quien bien acaba, bien empieza...**

a'
aurora
pulpería

¿empezamos juntos el 2019?

CONSULTA NUESTRO MENU (También para llevar)

Rúa Cidade de Vigo, 1 | 27002 | LUGO | 982 25 12 02

MODA

MUESTRA DE ESPALDAS

Un museo resalta la parte de atrás de las prendas de vestir. > 45

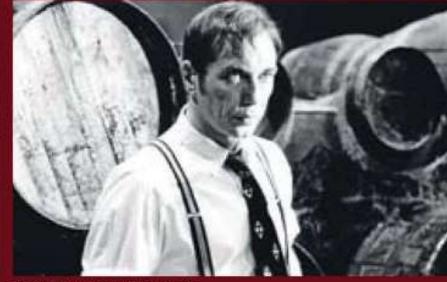
A TRASTENDA

1989 Chano Piñeiro
'Sempre Xonxa'

1989 Carlos Aurelio Piñeiro e Alfredo García Pinal
'Urxa'

1990 Xavier Villaverde
'Continental'

Novo Cinema Galego

Os centauros do deserto cinematográfico galego

- **MARCA.** Unha nova xeración de directores está consolidando unha marca propia de filmes
- **CANNES.** O triunfo de Oliver Laxe no festival de Cannes foi un fito na produción do país

JAUREGUIZAR
sjaureguizar@elprogreso.es

MARTIN PAWLEY é o nome dun buscador de xustiza na película 'Centauros do deserto', de John Ford. Martin Pawley é o nome que se puxo un coruñés de orixe chairega o día en que decidiu apoiar co seu talento e esforzo os centauros que estaban empezando a atravesar o deserto cinematográfico galego.

Pawley defínese como «cineasta» porque na xeración de películas xa non hai «diferenza entre oficios, como no cinema de toda

a vida». Por exemplo, el mesmo foi director, programador, crítico, montador e distribuidor.

Como comentarista en prensa, escribiu '2010, o ano do novo cinema galego' no extinto Xornal de Galicia. O texto, publicado o 2 de xaneiro dese ano, era máis unha intuición que unha constatación. «Nese artigo falaba de 'Todos vós sodes capitáns', que viña de terminar Oliver Laxe; da primeira montaxe de 'Arraianos', de Eloy Enciso, e dos comezos de Xurxo Chirro con 'Vikingland', comenta Martin Pawley.

Engade que «ao cabo, foi un acerto porque esas películas foron ben e uns filmes tiran por outros, que 'Todos vós sodes capitáns' chegase a Cannes axudou a que

as outras o tivesen máis fácil».

O propio crítico foi produtor da cinta de Oliver Laxe (1982), nacido en París, con antecesoros en navía de Suarna e Cervantes. «Non sabíamos que ía chegar a Cannes, pero si a que chegaría a algo gordo: que non quedaría nun caixón», lembra Martin Pawley.

O director francés e o cineasta coruñés xa se coñeceran no 2008, cando coincidiran no Festival Filmiño, «que era verdadeiramente internacional, porque se celebraba en Tomiño e en Vilanova da Cerveira». Ao ano seguinte, Felipe Laxe regresa de Estados Unidos. Entre os tres forman «unha estrutura para levar o gran potencial de 'Todos vós sodes capitáns' a festivais».

A cinta gaña a Semana da Crítica de Cannes no 2010 que augurara Martin Pawley; 'Vikingland' de Xurxo Chirro (A Guarda, 1973) compite no festival de Marsella en 2011 e 'Arraianos' de Eloy Enciso (Meira, 1975) estréase no certame suízo de Locarno en 2012.

Esta tríade serviu de plataforma para traballos posteriores de toda unha xeración de cineastas, que é diversa —tanto en intereses como en expresión—. Entre outros nomes, figuran Lois Patiño, Diana Toucedo, Lázaro Louzao, Olga Osorio, Xiana do Teixeiro e Álvaro Gago.

Martin Pawley constata que o fenómeno foi posible porque había «grandes películas» e porque os realizadores decidiron non con-

Laxe, en 'Todos vós sodes capitáns'. ZEITUN FILMS

formarse con ser Chano Piñeiro para que a Televisión de Galicia repuxese o seu 'Sempre Xonxa' cada Día das Letras. O experto indica que «o cambio do Novo Cinema Galego foi saber que non todo pasa pola TVG e polo cine do teu barrio,

La Palloza

Cena Baile de Reyes

Información y reservas ☎ 982 30 30 32

www.lapalloza.com · info@lapalloza.com · La Palloza Restauración

Nosotros cocinamos para ti. Te llevamos tu menú de Reyes a casa ☎ 982 30 30 32

Fiesta con orquesta en directo **ALMIRANTES**

EMERGENTES ▶ Vanessa Ventosinos De Apetéceme, con una campaña solidaria de recogida de juguetes en el Hula «Se busca que ningún niño se quede sin juguetes» >p8

1999 José Luis Cuerda
'A lingua das bolboretas'

2003 Antón Reixa
'O lapis do carpinteiro'

2004 Jorge Coira
'O ano da carracha'

senón que hai que ir a festivais». Como consecuencia desas circunstancias xenerouse unha marca, «que xa asume ata a Xunta nas súas notas de prensa» única en España. «Non hai un novo cinema vasco ou andaluz», remarca para

Martin Pawley di que o Novo Cinema Galego «consiste en que non todo pasa pola TVG e polo cine do teu barrio»

deixar clara a excepcionalidade da xeración galega.

CAFÉS. O cinema tivo camiños de chegada inesperados. Eloy Enciso marchara a Estados Unidos no 2000 para aprender inglés

Antecedente Coira: «Son fillo de Spielberg»

Jorge Coira (1971), director de '18 comidas' é un antecedente máis claro do Novo Cinema Galego. Os seus dous referentes saíran tamén do pequeno Rábade. Eran o guionista Horacio Valcárcel (1932-2018) e o exdirector da FilMOTECA Nacional Chema Prado (1952). Fóra de Rábade, no Gran Teatro de Lugo descubriu 'E.T.', que o fascinou. «Son fillo de Spielberg, como todos os directores da miña idade», asegura.

Vampiro lucense

O director comezou con 18 anos, cunha cámara do seu irmán Pepe, produtor e guionista. O seu primeiro traballo foi 'Noctifer, lucero vespertino', sobre un vampiro lucense.

Autodidacta

«Son autodidacta porque a escola de cine da Coruña abriu despois de que eu fose a Santiago. Estudei Filoloxía Inglesa». Na cidade atopouse tan a gusto que nunca pensou en marchar para facer carreira.

tras estudar Enxeñería Forestal en Valencia. Estiven traballando vendendo cafés e sandwiches no posto duns orientais polas mañás, e nun cinema, polas tardes. Vendía flocos de millo e cocacolas de tamaños xigantes. O cine poñía bastantes películas de autor, filmes europeos e así».

A maiores, «perto do cinema había un videoclub especializado neses filmes de autor, polo que empecei a ter unha relación máis natural co cinema. Daquela intentei quedar en Los Ánxeles para estudar cine, pero era carísimo e complicado».

Ao volver a Valencia, empezou a traballar nun videoclub. Un ano máis tarde, fixo unha proba para a Escola de Cinema de Cuba e collérono. «Foi onde aprendín todo o que sei de cine e onde tiven unha experiencia humana interesante porque había xente de moitos sitios; sobre todo de Latinoamérica, pero tamén de Europa e de África», sinala. Na segunda volta na casa, gañou un concurso para facer un documental sobre Benidorm. «Fixen unha curtametraxe que se convertería en 'Pic nic', a miña primeira longametraxe».

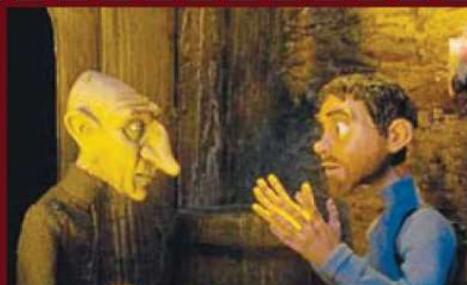
Xacio Baño (Xove, 1983) tamén ten formación de enxeñeiro porque pensaba en seguir a carreira profesional do pai. Hai uns meses estreou 'Trote', unha longametraxe que ten por escenario unha rapa das bestas. Tras esa película

PASA Á PÁXINA SEGUINTE

Tel: 982 42 81 46
Sonia
Peluquería unisex
Estilistas
GONDA
Rúa do Ferrocarril, nº 19-bajo B

ABOGADOS KNM
CLÁUSULAS SUELO
BANCARIO, CIVIL
DIVORCIOS, HERENCIAS
PENAL Y LABORAL
INFORMACIÓN SIN COMPROMISO
C/ Av. Ramón Ferreiro Nº 3 - 1º - Lugo
Teléf.: 653.184.750

Almacenes Méndez Meira
VELUX
"Desde el 15 de octubre hasta el 31 de diciembre de 2018, lanzamos nuestra Promoción Persianas, con 50€ de reembolso por cada persiana instalada"
Avda. de Lugo, 58 CP. 27240 Meira (Lugo) - Tlf. 982 330 002
correo@almacenesmendez.com - www.almacenesmendez.com

2008 Ignacio Vilar
'Pradolongo'2009 Ángel de la Cruz
'Os mortos van á présa'2012 Fernando Cortizo
'O Apóstolo'

VIENE DE LA PÁGINA ANTERIOR

están as súas vivencias de infancia en núcleos rurais como son Montefurado (Quiroga) e Manzaneda. «Non o tiven fácil para empezar no cine. Vivín en sitios pequenos, fun á escola unitaria de Montefurado, mundo pechado», indica o cineasta. Levoulle dous anos saber que «non ía ser feliz».

Con 20 anos Xacio Baño viviu un ano sabático na Coruña. «Non era cinéfilo, pero ese ano vin máis cine antigo, clásico; atopei o xeito de narrar. Descubrín que contar historias si que me enchía».

O director de Xove rexeitou facer Dirección ou Guión. Explica que estudou «Montaxe porque montar é a escrita do cineasta. Tiña claro que non se pode aprender a dirixir ou a escribir para contar o mundo. Cada un ten o seu punto de vista do mundo, iso non pode aprenderse».

PERTIGUISTA. Andrés Goteira (Meira, 1983), responsable da premiada 'Doghs', tampouco se centrou na Dirección cando pensou en formarse. «Era técnico de son, pertiguista; pero, ao ver como traballaba o equipo, volvía á miña vila con moitas ganas e facía curtametraxes cos seus amigos».

O ámbito no que se desenvolve, unha vila dálle protección e, ao tempo, réstalle liberdade. «Coñezo a todo o mundo, así que marchei a Edimburgo hai seis anos para poder concentrarme e escribir 'Doghs'», di. Marchou para Gran Bretaña con dúas grandes influencias: a estrutura das películas de vaqueiros e «os silencios e as accións por riba dos diálogos» de Chaplin. Entra a traballar nun hostal no que fai as camas e no que acaba por ascender a recepcionista noturno. No traballo coñece outro galego que lle amosa «un cinema de autor que era difícil de atopar nese momento».

Chaplin tamén foi determinante para Olga Osorio. Asistiu a un ciclo do cómico británico na Semana Internacional de Cinema de Autor de Lugo e «foi unha revelación», que a animou a ser cineasta no sentido que definiu Martin Pawley de querer dedicarse a actividades relacionadas con filmes.

Estudou Xornalismo e preparou unha oposición cun temario

As dúbidas sobre a vocación

«O cine facíao a xente do cine»

► Os directores lucenses Eloy Enciso e Olga Osorio son exemplos de afeccionados ás películas que non se decataban de que eles poderían ser parte dos equipos que as rodaban

Jorge Coira nunca dubidou de que sería director. «Non sabía o difícil que era saír de Lugo para vivir do cine por pura ignorancia. Eu puiden empezar porque había tiña unha cámara na casa. Non pensaba se era posible ou non, soamente quería facer cine e facíao». A dúbida chegou cando coñeceu a Chano Piñeiro. «El non vivía do cine, vivía dunha farmacia. Xavier Villaverde estaba en Madrid e eu quería vivir do cine e vivir en Galicia. Daquela deime de conta de que estaba sendo infantil, pero levo 22 anos facéndoo».

A cámara de Coira pertencía ao seu irmán Pepe. Andrés Goteira non lembra que lles prestou «unhas cámaras HD cutreiras» a el e aos seus amigos. «Penso que unha delas deixouna a miña irmá», apunta sen convición. Con ese material empezaron Suso López, Laura Doval e máis Adrián Folgueira os primeiros intentos. «Participamos en concursos que había daquela, coma o Festival On ou Curtas na Rede, que nos foron moi útiles para aprender».

Eloy Enciso estaba traballando nun cinema de Los Angeles, no que os seus compañeiros de tra-

Jorge Coira
Director

Eu non sabía o difícil que era saír dunha cidade como Lugo para vivir do cine por pura ignorancia»

Andrés Goteira
Director

Alguén nos prestou unhas cámaras HD cutreiras e participamos nun concurso que había daquela»

ballo querían dedicarse ao cinema —«unha quería facer montaxe; outro, guión»—. «Todo o mundo quería facer cine, pero eu pensaba que o cine era algo que facía a xente do cine, e non me vía como esa xente». A pesar desa sensación de ser alieo a ese mundo, «ao traballar con xente que quería vivir do cinema, pensei que quería intentalo. Perto do cinema había un videoclube especializado en cine de autor, empecei a ter unha relación máis natural co cine. Intentei quedar en Los Angeles para estudar cine, pero era carísimo e complicado».

A guionista e directora Olga Osorio «nunca» pensou en ser guionista e, menos, directora. porque «daba clases de Realización e os meus alumnos animáronme a probar, pensei que non tiña nada que perder».

Xacio Baño decatouse de que quería facer películas durante un ano morto na súa vida. Foi a unha escola de cine, pero os alumnos «queren ser cineastas máis de fóra que para un mesmo. Para que queren ser máis polo que significa para eles. Eu quería selo polo que significa para min».

Eloy Enciso
Director

Traballaba en Los Angeles e intentei quedar en Los Angeles para estudar cine, pero era carísimo e complicado»

Olga Osorio
Directora

Daba clases de Realización e os meus alumnos animáronme a probar. Non tiña nada que perder»

para dar clases de medios de comunicación. «Soamente 1 tema dos 61 que estudei tiña que ver co periodismo», pero logrou unha praza para impartir clase na Escola de Imaxe e Son da Coruña, onde Andrés Goteira aprendía todos os matices de gravar sons.

A maiores de ensinar nas aulas, nas que puido aprender a linguaxe audiovisual, fixo webs, fotografía, fillos e deixou a fotografía. Antes fixera teatro e cursos de interpretación. «No 2013, xa nos 40, empecei a botar unha man á miña parella Juan Galíñanes para

facer filmes, e descubrín que non estaba tan lonxe», reconece.

Un día empezou a filmar 'Einstein Rosen' «de coña» cos seus fillos e axudada por un equipo técnico «formado por amigos». A «coña» deulle uns cantos reco-

Andrés Goteira tivo que escapar do respaldo que sente en Meira para poder concentrarse e escribir a premiada 'Doghs'

ñementos e levouna a festivais como o de Brasilia, onde está estes días.

Despois do Novo Cinema Galego empeza a haber un novísimo cinema galego que ten un representante en Lugo con Brian Rodríguez, que xa tivo recoñecementos pola súa curtametraxe 'Maullidos de látex».

«Empecei a escribir pezas de teatro curtas e a xente dicía que eran como curtametraxes, polo que me animei», afirma o director debutante. Como no caso de Olga Osorio, foi unha oposición o impulso

para empezar nas películas. Brian suspendeu, polo que se dediciu a matricularse nun máster de creación audiovisual en Pontevedra. Xa reuniu catro curtametraxes e a idea para unha quinta.

Martin Pawley asegura que os nomes do Novo Cinema Galego van seguir rodando e non dubida de que «van saír novos nomes porque se creou un paraugas, un marca para acoller a xente que queira facer un cine autorial. O que carece de sentido é facer un 'Braveheart' á galega, como se intentou».